

Bosnisk/Kroatisk/Serbisk Hjelpearke

Nivå III

Avansert grammatikk, kultur og nyanser | LK20

Avanserte verbformer

Kondisjonalis

Oppbygning: **bi + partisipp**

ja	bih radio/radila
ti	bi radio/radila
on/ona	bi radio/radila
mi	bismo radili
vi	biste radili
oni	bi radili

Bruk:

- Høflighet: *Htio bih...* (Jeg ville gjerne...)
- Ønsker: *Volio bih...* (Jeg ønsker...)
- Hypotetisk: *Kad bih imao...* (Hvis jeg hadde...)

Imperativ

	-a- verb	-i- verb
ti	gledaj!	govori!
mi	gledajmo!	govorimo!
vi	gledajte!	govorite!

Refleksive verb

Med refleksivt pronomen **se**:

- *zvati se* – hete
- *smijati se* – le
- *bojati se* – være redd
- *nadati se* – håpe

Negasjon

- **ne** foran verb: *Ne govorim*
- **nisam/nisi/nije...** (være)
- **nemam** (ikke ha)
- **neću** (vil ikke)

Dobbel negasjon er standard:

Nikada nisam bio tamo.

(Jeg har aldri vært der.)

Ništa ne znam.

(Jeg vet ingenting.)

Bestemt adjektivform

Bestemt adjektiv (m/f/n)

	M	F	N
Nom.	novi	nova	novo
Gen.	novog(a)	nove	novog(a)
Dat.	novom(e)	novoj	novom(e)
Akk.	novi/novog	novu	novo
Lok.	novom(e)	novoj	novom(e)
Instr.	novim	novom	novim

Spørsmålsord

- **Ko/Tko?** – Hvem?
- **Šta/Što?** – Hva?
- **Gdje/Gde?** – Hvor?
- **Kada/Kad?** – Når?
- **Zašto?** – Hvorfor?
- **Kako?** – Hvordan?
- **Koliko?** – Hvor mye/mange?
- **Koji/Koja/Koje?** – Hvilken?
- **Čiji/Čija/Čije?** – Hvis?

Språkforskjeller

Kroatisk:

- *što* (hva), *tisuća* (tusen)
- *tjedan* (uke), *povijest* (historie)
- *sveučilište* (universitet)
- *zrakoplov* (fly)

Bosnisk/Serbisk:

- *šta* (hva), *hiljada* (tusen)
- *sedmica* (uke), *istorija* (historie)
- *univerzitet* (universitet)
- *avion* (fly)

Kyrillisk alfabet (serbisk)

Lat.	Kyr.	Lat.	Kyr.	Lat.	Kyr.
A	А	K	К	T	Т
B	В	L	Л	U	У
C	С	M	М	V	В
Č	Ч	N	Н	Z	З
Ć	Ћ	Nj	Њ	Ž	Ж
D	Д	O	О		

Dypere kulturkunnskap

Historie og samfunn

- Jugoslavia (1918–1991/92)
- Krigende på 1990-tallet
- Dayton-avtalen (1995)
- EU-tilpasning i dag
- Haag-tribunalet

Litteratur

- **Ivo Andrić** – Nobelpris 1961
- *Na Drini ćuprija* (Broen over Drina)
- **Meša Selimović** – *Derš za Mehmed-pašu*
- **Miroslav Krleža** – kroatisk modernist
- **Miljenko Jergović** – samtidsautor

Musikk og film

- Sevdalinka – tradisjonell bosnisk musikk
- Turbofolk – kontroversielt sjanger
- **Emir Kusturica** – filmskapere
- **No Man's Land** – Oscarvinner

Religion og identitet

- Bosnia: Muslimer, ortodokse, katolikker
- Serbia: Ortodoks kristendom
- Kroatia: Katolisisme
- *Slava* – ortodoks familiehelgen
- Ramadan – viktig for bosniske muslimer

Muntlig eksamen Nivå III

Forventninger

- Flytende samtale
- Nyansert meningsytring
- Kulturell dybde
- Variert vokabular
- Korrekt grammatikk
- Aspektbruk i kontekst

Nyttige fraser

- *Možete li ponoviti?* – Kan De gjenta?
- *Htio/Htjela bih govoriti o...* – Jeg vil gjerne snakke om...
- *Da zaključim...* – For å konkludere...
- *S jedne strane... s druge strane...* – På den ene siden... på den andre siden...

Avansert skrivning**Argumenterende tekst**

- **Teza:** Påstand
- **Argumenti:** Argumenter
- **Primeri:** Eksempler
- **Zaključak:** Konklusjon

Sofistikerte tekstbindere

- S obzirom na to... – I betraktning av...
- Imajući u vidu... – Med tanke på...
- Prema tome... – I henhold til dette...
- Iako... – Selv om...
- Uprkos tome... – Til tross for dette...
- Što se tiče... – Når det gjelder...
- Istovremeno... – Samtidig...

Stilistiske valg

- Formelt vs. uformelt register
- Passivkonstruksjoner
- Komplekse setninger
- Idiomatiske uttrykk

Idiomer og talemåter

- *Baca pare kroz prozor* – Kaster penger ut av vinduet
- *Glava te boli* – Hodet ditt gjør vondt (bekymring)
- *Muči ga savjest* – Samvittigheten plager ham
- *Vaditi se kao pas i mačka* – Krangle som hund og katt
- *Ne pada jabuka daleko od stabla* – Eplet faller ikke langt fra stammen

Lydforandringer**Palatalisering**

Konsonanter endres foran -i eller -e:

- k → c: *ruka* → *ruci*
- g → z: *knjiga* → *knjizi*
- h → s: *muha* → *musi*

Vokalveksling

- a/o: *dan* – *dana*
- e forsvinner: *otac* – *oca*

Ordlagning**Prefikser**

- **po-**: begynne handling
- **za-**: starte, lukke
- **iz-**: ut av, fullføre
- **u-**: inn i, fullføre
- **pro-**: gjennom
- **pre-/prije-**: over, for mye

Suffikser

- **-ar/-ar/-ač**: yrke
- **-stvo**: abstrakt konsept
- **-nost**: kvalitet
- **-ica**: femininum
- **-nik**: person/gjenstand

Vanlige feil å unngå

- × Feil aspektvalg
- × Manglende samsvar i kjønn/tall
- × Feil kasus etter preposisjoner
- × Blande kroatiske og serbiske former
- × Glemme korte pronomener
- × Feil ordstilling med enklitika
- × Manglende palatalisering

Politikk og samfunn**Viktige begreper**

- **Državnost** – statssystem
- **Federacija** – føderasjon (BiH)
- **Republika Srpska** – serbisk entitet i BiH
- **Tranzicija** – overgang til demokrati
- **Evropske integracije** – EU-tilnærming

Aktuelle tema

- EU-medlemskap (Kroatia 2013)
- Regional forsoning
- Økonomisk utvikling
- Ungdomsemigrajon
- Minne og historie

Sjekkliste Nivå III

- ☐ Alle 7 kasus korrekt
- ☐ Aspektbruk mestret
- ☐ Avanserte verbformer
- ☐ Sofistikerte tekstbindere
- ☐ Kulturell dybde vist
- ☐ Idiomer og talemåter
- ☐ Nyansert argumentasjon
- ☐ Lydforandringer korrekt